

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 01.01.2018
Avaldamismärge: RT I, 22.06.2016, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
13.06.2016 otsus nr 786

Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 01.06.2016

§ 1. Riikliku pensionikindlustuse seaduse muutmine

Riikliku pensionikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 4 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) käesolevas seaduses sätestatud erisusi arvestades isikule, kes elab välisriigis, millega Eestil puudub välisleping.”;

2)paragrahvi 4 lõige 1¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1¹) Isikul, kelle elukoht on lisaks Eestile välisriigis, on õigus riiklikule pensionile käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikutega võrdsel tingimustel, kui ta on resident tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses või kui ta elab Eestis püsivalt välismaalaste seaduse § 6 tähenduses.”;

3)paragrahvi 20 lõiked 4 ja 4¹muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikule määratakse toitjakaotuspension, kui toitjal oli surma päevaks pensionistaaž, mis oleks olnud vajalik temale vanaduspensioni (§ 7) määramiseks, või järgmine vanusele vastav Eestis omandatud pensionistaaž:

Vanus aastates	Nõutav pensionistaaž aastates
25–26	1
27–28	2
29–30	3
31–32	4
33–35	5
36–38	6
39–41	7
42–44	8
45–47	9
48–50	10
51–53	11
54–56	12
57–59	13
60–64	14

(4¹) Toitjakaotuspensioni määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud pensionistaaži nõuet ei ole, kui toitja suri Eesti õigusaktide alusel tuvastatud tööõnnetuse või kutsehaiguse tagajärjel.”;

4)paragrahvi 20 täiendatakse lõikega 4²järgmises sõnastuses:

„(4²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikule, kelle toitja vanus surma päeval oli kuni 24 aastat, määratakse toitjakaotuspension, kui toitja oli elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2

nimetatud alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne surma või kui toitjal oli vähemalt ühe aasta pikkune Eestis omandatud pensionistaaž.”;

5)paragrahvi 20 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Toitjakaotuspensioni käesoleva seaduse alusel ei määrata ning määratud toitjakaotuspensioni maksmine lõpetatakse, kui isik saab mõne teise riigi vanadus-, töövõimetus- või rahvapensioni.”;

6)paragrahvi 22 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) vanaduspensioniealiseks saanud isikul, kellel ei ole õigust vanaduspensionile ja kes on elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt viis aastat vahetult enne pensioni taotlemist.”;

7)paragrahvi 22 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud isikutel, kellel seoses toitjal nõutava pensionistaaži puudumisega ei ole õigust toitjakaotuspensionile, kui toitja oli elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne surma.”;

8)paragrahvi 25 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

9)paragrahvi 31 lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

10)paragrahvi 31 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) Välisriigis elav või välisriiki elama asuv isik, kes soovib varem määratud pensioni maksmist välisriiki, esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku avalduse.”;

11)paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Välisriigis elava isiku kirjaliku avalduse alusel võib pensioni maksta üks kord kvartalis või üks kord poolaastas tagantjärele.”;

12)paragrahvi 37 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Riikliku pensioni maksmisel lähtutakse riikliku pensioni üldsummast, mille moodustab isikule määratud riiklik pension koos pensionilisa või suurendusega.”;

13)seadust täiendatakse §-ga 39¹ järgmises sõnastuses:

„§ 39¹. Pensioni maksmist mõjutavad asjaolud

(1) Isik on kohustatud kümne päeva jooksul alates asjaolude tekkimisest teatama Sotsiaalkindlustusametile kõikidest asjaoludest, mis toovad kaasa pensioni maksmise peatamise või lõpetamise või pensioni suuruse muutumise.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludeks on:

- 1) tööle asumine kutsealal, ametikohal, tootmisalal või tööl, mis toob kaasa eriseaduse alusel makstava pensioni maksmise peatamise või lõpetamise;
- 2) välisriiki elama asumine;
- 3) välisriigis elava isiku elukoha andmete muutumine;
- 4) välisriigis tööle asumine, kui pensioni maksmise peatamine või lõpetamine sõltub töötamisest;
- 5) toitjakaotuspensioni korral ka välisriigis õppima asumine, akadeemilisele puhkusele jäämine ja õpingute katkestamine ning välisriigi poolt vanadus-, töövõimetus- või rahvapensioni määramine;
- 6) muu asjaolu.

(3) Sotsiaalkindlustusametil on pensioni määramisel, ümberarvutamisel ja maksmisel lisaks rahvastikuregistri seaduses sätestatud andmetele õigus lähtuda ka muudest temale teadaolevatest andmetest, mis toovad kaasa pensioni maksmise peatamise või lõpetamise või pensioni suuruse muutumise.”;

14)paragrahvi 42 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Käesolevat paragrahvi kohaldatakse isikule, kes elab lepinguriigi territooriumil.”;

15)paragrahvi 42 lõiked 5¹–8 tunnistatakse kehtetuks;

16)seadust täiendatakse §-dega 42²–42⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 42². Riikliku pensioni määramise ja maksmise erisused välisriigis elamise korral

- (1) Isikule, kellel tekib õigus pensionile käesoleva seaduse alusel, määratakse ja makstakse pension välisriiki, arvestades järgmisi erisusi:
- 1) ennetähtaegne vanaduspension ja soodustingimustel vanaduspension määratakse ja makstakse välisriiki isikule, kes on jõudnud vanaduspensioniiikka;
 - 2) välisriiki ei määrata ega maksta rahvapensioni ega töövõime vähenemisega seotud pensione;
 - 3) riikliku pensioni määramisel ja maksmisel ei arvestata isiku pensioniõigusliku staaži hulka käesoleva seaduse § 28 lõikes 4 nimetatud tegevuse aega endise NSV Liidu territooriumil;
 - 4) pensionäri ülalpeetavatele käesoleva seaduse § 46 lõike 4 alusel pensioni ei määrata, kui pensionär viibib välisriigis käesoleva seaduse § 46 lõigetes 1–3 sätestatud põhjustel ja ta ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka.
- (2) Kui käesoleva seaduse § 28 lõikes 4 nimetatud tegevuse aeg on välisriigis elava isiku pensioniõigusliku staaži hulka juba arvatud, arvutatakse tema pension ümber vastavalt käesoleva seaduse § 25 lõike 1 punktile 2.
- (3) Isikule, kellel tekib õigus pensionile eriseaduse alusel, määratakse ja makstakse pension välisriiki, arvestades käesolevas seaduses sätestatud tingimusi ja korda ning järgmisi erisusi:
- 1) eriseaduses sätestatud pensioni, välja arvatud toitjakaotuspensioni, makstakse isikule, kes on jõudnud vanaduspensioniiikka;
 - 2) välisriigis elavale isikule ei määrata ega maksta välisriiki töövõime vähenemisega seotud pensione, välja arvatud töövõime vähenemisega seotud pensione, mille maksmist jätkatakse vanaduspensionieas.
- (4) Käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi ei kohaldata isikule, kes elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu.
- (5) Kui välisriigis elavale isikule on riiklik pension määratud käesoleva paragrahvi alusel enne selle paragrahvi lõikes 4 nimetatud välislepingu jõustumist, kohaldatakse talle alates selle jõustumisest välislepingut. Määratud riiklik pension arvutatakse pensioni ümberarvutamist tingivate asjaolude tekkimisel ümber alates välislepingu jõustumise päevast.

§ 42³. Riikliku pensioni peatamine välisriiki elama asumise korral

- (1) Pensioni, välja arvatud toitjakaotuspensioni maksmine peatatakse, kui isik, kellele on määratud pension enne vanaduspensioniiikka jõudmist, asub elama välisriiki.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule jätkatakse pensioni maksmist pärast kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse esitamist alates vanaduspensioniiikka jõudmise päevast või päevast, millal isik vastab ühele käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustest. Välisriigis elatud aja eest pensioni tagasiulatuvalt ei maksta.

§ 42⁴. Välisriigis elava pensionäri kohustus esitada elusoleku tõend

- (1) Välisriigis elav pensionär esitab Sotsiaalkindlustusametile iga aasta 1. märtsiks elukohariigi ametiasutuse või Eesti Vabariigi välisesinduse kinnitatud kirjaliku tõendi oma elusoleku kohta.
- (2) Välisriigis elav pensionär ei pea käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tõendit esitama, kui:
- 1) ta esitab Sotsiaalkindlustusametile elukohariigi maksuhalduri või muu pädeva ametiisiku kinnitatud tulumaksuseaduses sätestatud residentidest tõendava dokumendi;
 - 2) tema elukohariigi pädeva asutusega on sõlmitud leping pensionäride kohta käivate andmete vahetamiseks.
- (3) Ettenähtud tähtpäevaks elusoleku tõendi esitamata jätmise korral peatatakse pensioni maksmine alates jooksva aasta 1. aprillist. Kui pensionär on varem esitanud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud dokumendi, peatatakse tema pension jooksvalt vastavalt tõendi kehtivusajale. Tõendi hilisema esitamise korral jätkatakse pensioni maksmist tagasiulatuvalt alates pensioni maksmise peatamisest.
- (4) Elusoleku tõendi andmekoosseis kehtestatakse käesoleva seaduse § 39 alusel kehtestatud määrusega.”;

17)paragrahvi 46 lõiked 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

- „(1) Kui kohus mõistab pensionäri süüdi ja karistab teda vangistusega, peatatakse riikliku pensioni maksmine vangistuse kandmise ajaks.
- (2) Kui isiku suhtes on tõkendina kasutatud vahi alla võtmist, peatatakse vahi all oleku ajaks riikliku pensioni maksmine. Pension makstakse isikule tagantjärele välja pärast kohtuotsuse jõustumist juhul, kui isik mõisteti õigeks või teda ei karistatud vangistusega.
- (3) Kui kohus määrab pensionäri suhtes psühhiaatrilise sundravi kohaldamise, makstakse nimetatud sundravi kohaldamise ajal pensioni pooles rahvapensioni määras, kuid mitte rohkem kui isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suurus.”;

18)seadust täiendatakse §-ga 46¹järgmises sõnastuses:

„§ 46¹. Pensioni maksmise peatamine isiku kadumise korral

(1) Kui pensionär on teadmata kadunud või ta on kuulutatud tagaotsitavaks põhjusel, et ta hoiab vangistuse kandmisest kõrvale, peatatakse pensioni maksmine ühe kuu möödudes alates politseilt vastava teabe saamisest.

(2) Pensionäri asukoha tuvastamisel makstakse pension tagantjärele välja alates pensioni maksmise peatamisest. Pensioni ei maksta tagantjärele välja, kui isik on kuulutatud tagaotsitavaks põhjusel, et ta hoiab vangistuse kandmisest kõrvale.

(3) Kui isik on teadmata kadunud ja tema ülalpeetavatel on tekkinud käesoleva seaduse § 20 lõike 5 alusel õigus tootjakaotuspensionile, vähendatakse temale tagantjärele väljamakstavat pensioni ülalpeetavatele makstud tootjakaotuspensionivõrra.”.

§ 2. Avaliku teenistuse seaduse muutmine

Avaliku teenistuse seaduse § 113 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Riikliku vanaduspensionide suurenemise kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 3. Kohtute seaduse muutmine

Kohtute seaduse § 132⁷lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtunikupensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 4. Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse muutmine

Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadust täiendatakse §-ga 11¹järgmises sõnastuses:

„§ 11¹. Riikliku pensionikindlustuse seaduse kohaldamine

Käesolevas seaduses sätestatud pensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 5. Prokuratuuriseaduse muutmine

Prokuratuuriseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 25 lõikes 1 asendatakse sõna „pensioniea” tekstiosaga „riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniea”;

2)paragrahvi 25 lõiget 2 täiendatakse pärast sõnu „vanaduspensionile on” tekstiosaga „riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniea saabumisel”;

3)paragrahvi 25 lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Prokuröri vanaduspensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 6. Päästeteenistuse seaduse muutmine

Päästeteenistuse seaduse § 18 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Päästeteenistuja riiklikule vanaduspensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 7. Riigikontrolli seaduse muutmine

Riigikontrolli seaduse § 54⁷lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesolevas seaduses sätestatud pensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 8. Soodustingimustel vanaduspensionide seaduse muutmine

Soodustingimustel vanaduspensionide seaduse preambul muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Soodustingimustel vanaduspensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 9. Vabariigi Presidendi ametihüve seaduse muutmine

Vabariigi Presidendi ametihüve seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 9 lõikes 6 asendatakse sõnad „meditsiinilise iseloomuga sunnivahendi” sõnadega „psühhiaatrilise sundravi”;

2)paragrahvi 13 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Presidendi ametipensionile ja presidendi pereliikme pensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 10. Väljateenitud aastate pensionide seaduse muutmine

Väljateenitud aastate pensionide seaduse § 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 11. Väljateenitud aastate pensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 11. Õiguskantsleri seaduse muutmine

Õiguskantsleri seaduse § 43⁷ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ametipensionile ja toitjakaotuspensionile kohaldatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.”.

§ 12. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2018. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punkt 18 jõustub üldises korras.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees